

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

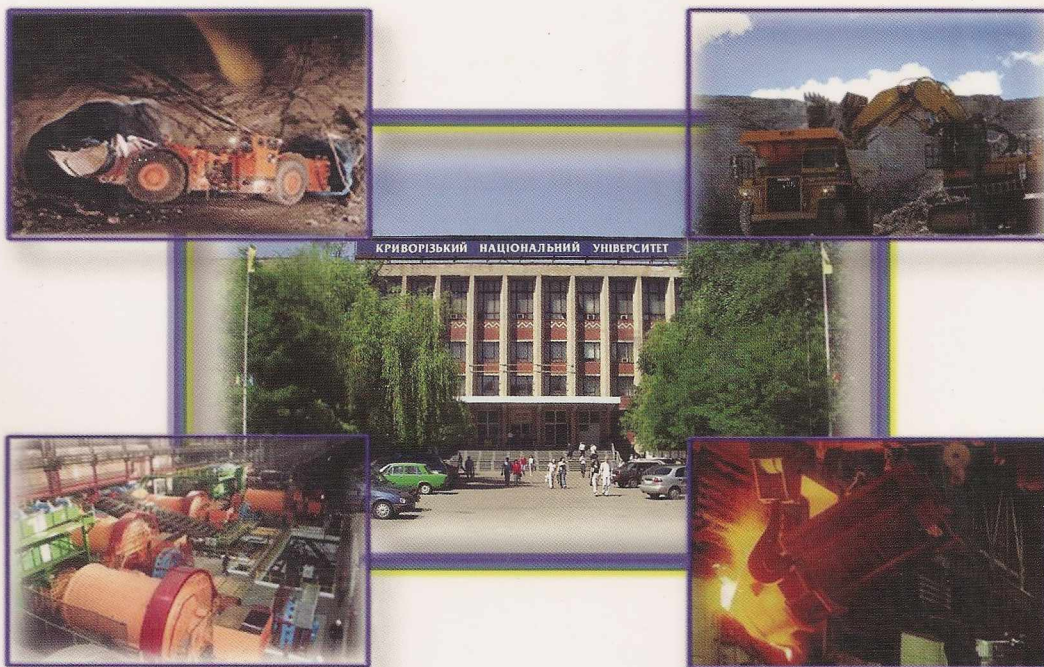
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ
ТА СУСПІЛЬСТВА**

Т о м 2

22-25 травня 2013 року

Кривий Ріг

УДК 94 (4) «04:14» (450)

Т. Ф. МАК,

канд. істор. наук, доцент

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ІТАЛІЙСЬКИХ МІСТ

XI ст. визнається багатьма дослідниками-медієвістами як рубіжне. Саме до цього часу завершується формування феодальної системи в Західній Європі. І починають проявлятися нові явища. Серед них – формування і розвиток середньовічного міста.

Дослідники підкреслюють, що крім загальних проблем, що стосуються походження та сутності середньовічного міста, мають місце ще і регіональні особливості [1, с. 12-13; 2, с. 170]. Італійські міста, хоч і виникають за характерних для всієї Західної Європи історичних умов, не позбавлені цих особливостей в своєрідному поєднанні.

В Італії великі торгівельні міста в середньовіччя з'являються рано. Сприятливий клімат в умовах розвитку вотчинного господарства робить свою справу, і поява зацікавленого власника, що є наслідком розвитку феодальних стосунків, тобто розвитку приватної власності на землю, дає свій результат в умовах нової системи. X століття – це ранній час для появи міст в Західній Європі, і доволі розповсюджене явище для Італії. Сприятливе оточуюче сільськогосподарське середовище і можливість користування старими римськими торгівельними шляхами, що давала можливість відновити торгівлю з східними країнами і вести в значних обсягах торгівлю з іншою Європою (золото, слонова кістка, масла), чим не могли скористатись в інших регіонах Західної Європи – так поступово проявлялись переваги Апеннінського півострова в нових історичних умовах. Міста в інших частинах західної Європи ставали союзниками короля. Але в Італії цього не сталося: причина в своєрідному економічному розвитку країни. Італійські міста не тільки втягували у виробництво оточуючий простір, але, як зазначено, торгували з усією Європою, прибутки були шаленими, і міста не потребували захисту – феодалі не були такими заможними, щоб заважати розвитку міст. Отже, середньовічні міста, які як явище виникали по всій Західній Європі, в Італії мали свої переваги.

Північні міста поступово відтіснили і знищили торгівлю південних міст. Флоренція, наприклад, мала такий промисловий розмах, що цифри вражають: в XIV ст. тут мешкало 90 тис. населення, у 200 майстернях виробляли різні промислові вироби – тканини, хутро, ювелірні вироби. Високий ступінь майстерності, складний розподіл праці, що існував в майстернях привів до мануфактурного виробництва. Флоренція була не тільки розвинутим промисловим центром протягом декількох століть, але стала і культурним центром Італії в період XIII і особливо XIV – XV ст.. В італійських містах рано було проголошено знищення феодальної несвободи та введення єдиного права для городян. Найчастіше це було тільки проголошено, в інших випадках було досить обмеженим – право розповсюджувалось на повноправних бюргерів, не торкаючись найманих робітників, слуг, але, сформульована, ця правова норма якраз і свідчить, що в середньовічних містах поступово формувалась нова свідомість, носії якої були більш активними, дієвими ніж сільське населення. Звільнившись від сеньйоріальної влади, місто ставало комуною, що мало самоуправління, і це суттєва відмінність від сільської общини, керівництво якої знаходилося під контролем влади маєтку.

Отже, до XII ст. багато міст Італії стали самостійними республіками. Особливі можливості, які складались на Апеннінському півострові для італійських міст робили їх майже від виникнення незалежними фінансово, а традиції германської общини в поєднанні зі звичкою населення жити в правовому полі посилювали можливості і перспективи зберегти незалежність – і фінансову, і політичну. Городяни Італії, таким чином, не були зацікавлені в політичному об'єднанні країни. А це в свою чергу посилювало розмаїття проявів нових тенденцій в житті при всій спільності похідних чинників.

Література

1. Город в средневековой цивилизации Западной Европы / [отв. ред. докт. ист. наук А. А. Сванидзе]. – Т. I. Феномен средневекового урбанизма. – М. : Наука, 1999. – 390 с.